

Makrovakauspäätökset

Lehdistötilaisuus 29.6.2018 klo 15

- Makrovakausvalvonta ja makrovakausvälineet
- Systemisesti merkittävien luottolaitosten puskurit ja järjestelmäriskipuskuri
- Finanssivalvonnan makrovakauspäätökset 29.6.2018

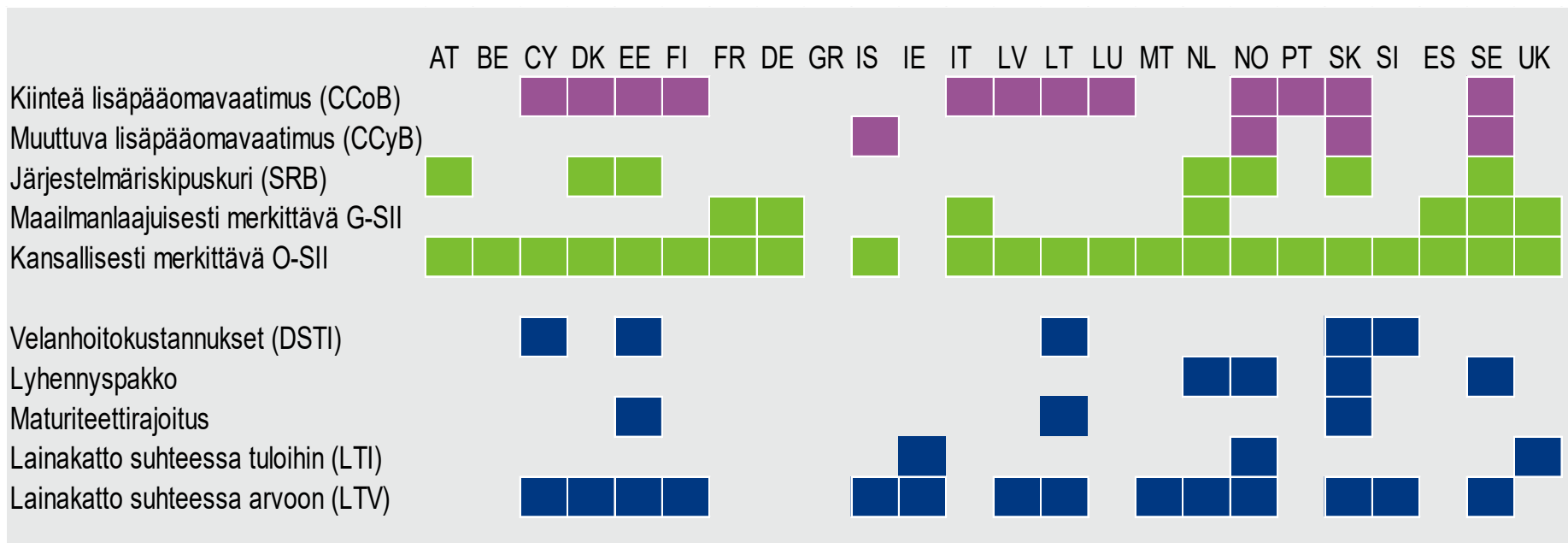
Makrovakaussvalvonta ja makrovakaussvälineet

Mitä on makrovakausvalvonta?

- Uudehko talouspolitiikan lohko raha- ja finanssipolitiikan rinnalle
  - Rahapolitiikan tavoitteena hintavakaus
  - Finanssikriisin opetus: hintavakaus ei takaa rahoitusvakautta
- Makrovakausvalvonnan avulla
  - Ehkäistään riskikeskittymiä ja tasoitetaan rahoitussuhdanteita
  - Parannetaan rahoitusjärjestelmän häiriönsietokykyä
- Makrovakausvalvonnan välineet ovat yleensä 'mikrovalvonnan työkaluja koko järjestelmän tasolle kohdistettuina'
  - Finanssikriisin opetus: mikrovalvonta ei yksin riitä
  - Luotonantajien oma pääoma ja likviditeetti
  - Luotonottajien luotonsaantiehtot

Makrovakausvalvonnan välineitä pankkiunioni- ja Pohjoismaissa

Lähde: ESRB - A Review of Macroprudential Policy in the EU in 2017

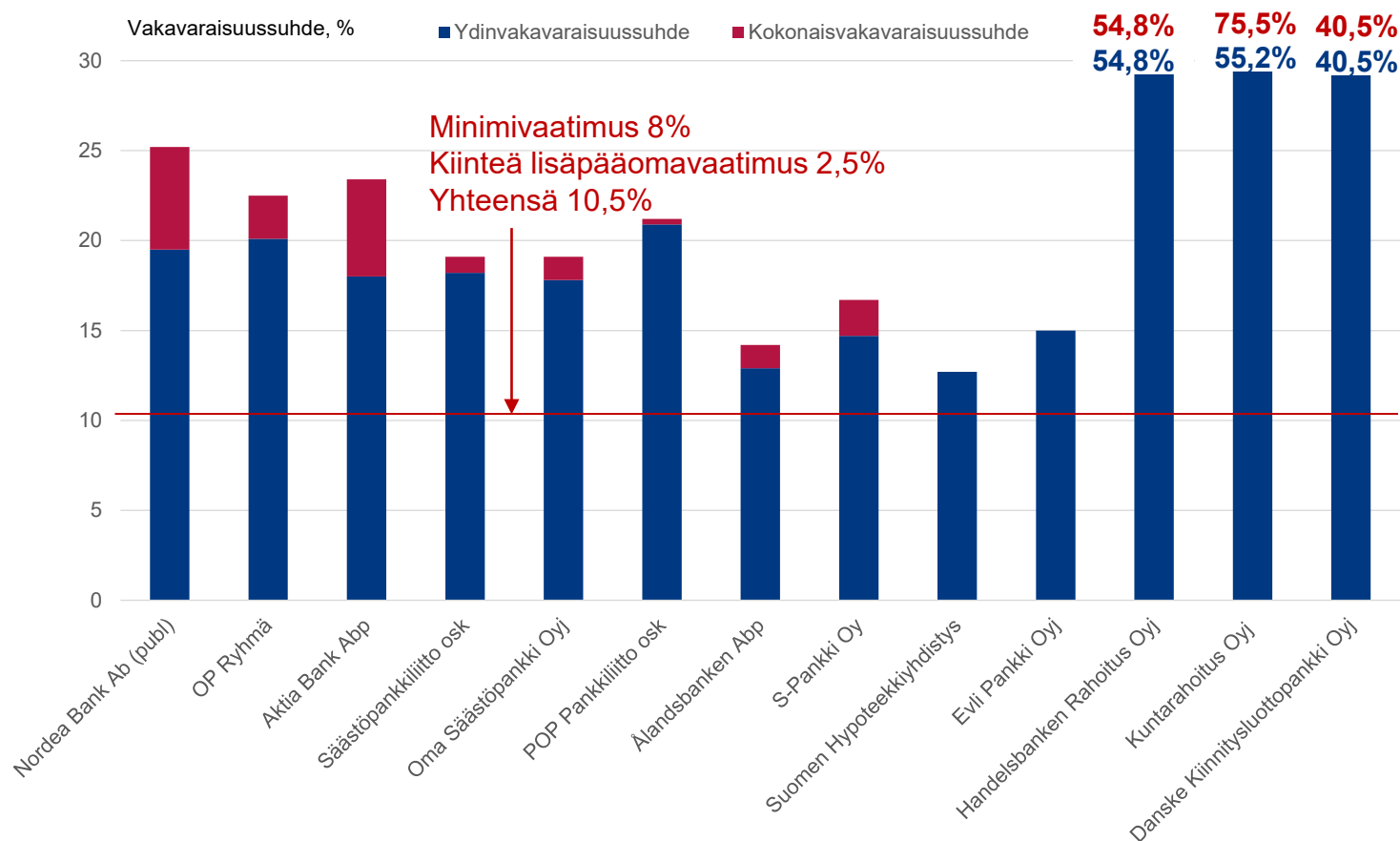
Makrovakaussvälineiden kohdistuminen

Suomessa käytössä olevat makrovakaussvälineet

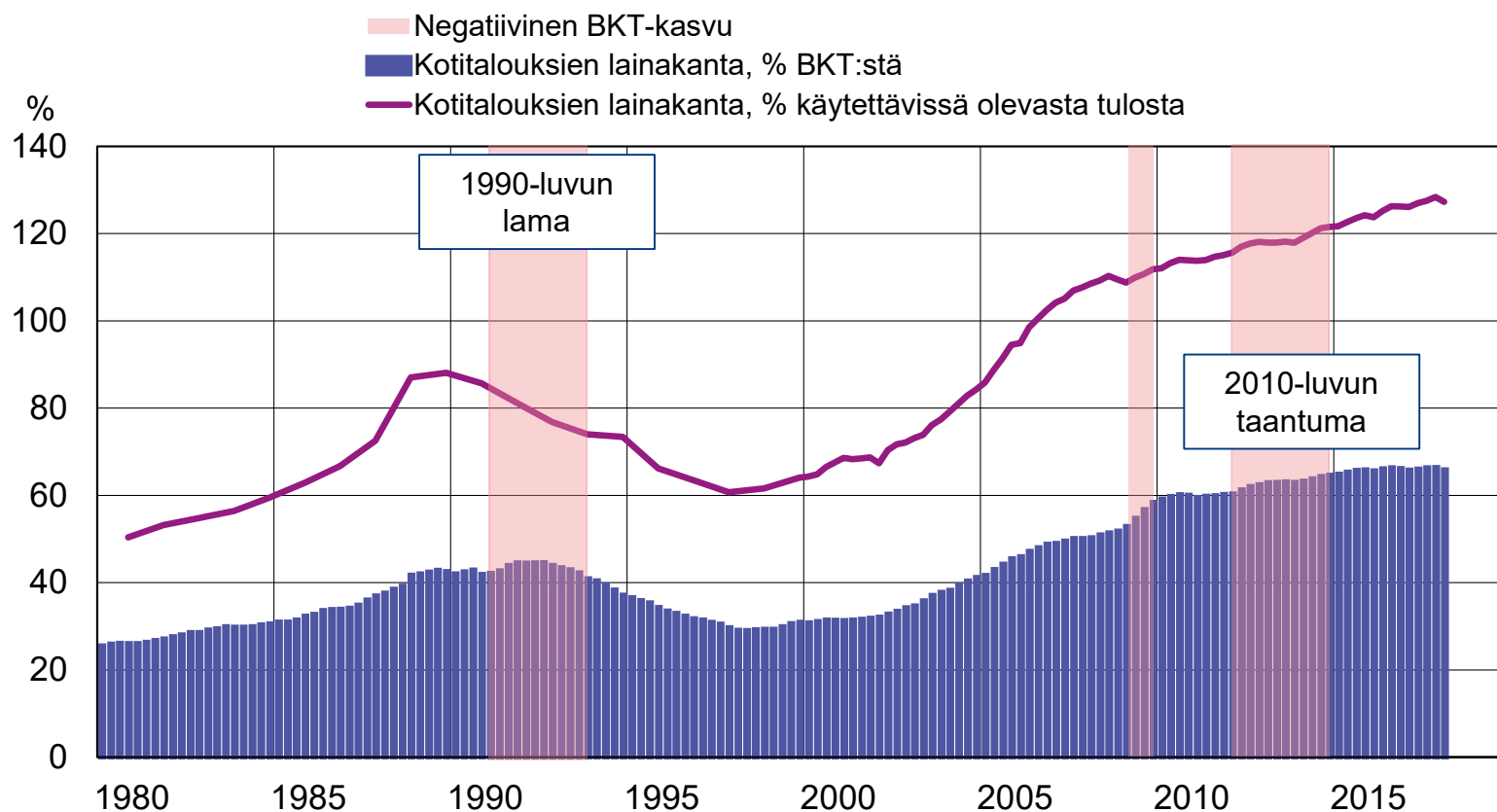

Luotonantajaan kohdistuvat	Luotonottajaan kohdistuvat
Lisäpääomavaatimukset	Sitova enimmäisluototussuhde
- Kiinteä lisäpääomavaatimus Kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5% - Luottolaitoksen merkittävyys (O-SII, G-SII) O-SII-luottolaitokset ja lisäpääomavaatimukset - Suhdannetilanne (CCyB) - Järjestelmäriskipuskuri - Luottojen riskipainot (artiklat 124 ja 164) - Erityisvaltuudet (artikla 458) Asuntoluottojen riskipainot	- Suhteessa vakuuksiin (LTC) Enimmäisluototussuhteen kiristäminen

Luottolaitosten vakavaraisuussuhteet 2017/IV

Kotitalouksien velkaantuminen Suomessa korkea

Lainakanta sisältäen kotitalouksien taloyhtiölainat

Lähde: Tilastokeskus

Systemisesti merkittävien luottolaitosten puskurit ja järjestelmäriskipuskuri

Systeemisesti merkittävien luottolaitosten määrittely

Maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävä (G-SII/B)

- Luottolaitos, joka aiheuttaa niin suuren systeemisen riskin, että toteutuessaan riski voisi vaarantaa maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän vakauden
  - LLL 10 luku 7§, Euroopan komission asetus (1222/2014)
  - Vakausneuvosto ja Baselin pankkivalvontakomitea

- Lisäpääomavaatimus 0–3,5%
  - Komission asetus pohjautuu Baselin komitean standardeihin
  - EU-asetus ja kokonaisharkinta (viisiasteinen luokittelu)
  - Ei lähtökohtaisesti summaudu O-SII ja/tai SRB-vaatimuksen kanssa

- Luottolaitoksen määrittäminen G-SII/B:ksi
  - Finanssivalvonnan on määritettävä luottolaitos G-SII/B:ksi, kun kyseisen yhteisön pisteet vastaavat tai ylittävät alimman raja-arvon.
  - Finanssivalvonta johtokunta voi määrittää luottolaitoksen G-SII/B:ksi tai alemmasta luokasta ylempään luokkaan käyttäen asianmukaista harkintavaltaa

Systeemisesti merkittävien luottolaitosten määrittely

Kansallinen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävä (O-SII)

- Luottolaitos, joka aiheuttaa niin suuren systeemisen riskin, että se toteutuessaan vaikuttaisi hyvin haitallisesti rahoitusjärjestelmän vakauteen ja reaalitalouteen
  - LLL 10 luku 8§, Euroopan pankkiviranomaisen ohje
  - Taseen loppusumma on vähintään miljardi euroa ja maksukyvyttömyys vaarantaisi Suomen tai Euroopan unionin muun jäsenvaltion rahoitusmarkkinoiden vakauden
- Lisäpääomavaatimus 0–2,0%
  - O-SII-määrittely EBAn (Euroopan pankkiviranomainen) ohjeen perusteella (kyllä/ei)
  - Lisäpääomavaatimus LLL ja kokonaisharkinta (viisiasteinen luokittelu)
  - Ei lähtökohtaisesti summaudu G-SII ja/tai SRB-vaatimuksen kanssa
- Finanssivalvonta arvioi vuosittain, onko metodologiaa tarvetta tarkistaa esimerkiksi rahoitussektorin rakennemuutosten takia
  - O-SII-luottolaitosten arviointi- ja laskentakehikko perustuu lähtökohtaisesti laitosten suhteelliseen merkittävyyteen
  - Merkittävät rakennemuutokset voivat johtaa huomattaviin muutoksiin O-SII-luokittelussa ja lisäpääomavaatimuksissa, vaikka luottolaitosten absoluuttinen merkittävyys ei muuttuisi.

- Rahoitusjärjestelmään tai sen osaan kohdistuvat häiriöt voivat aiheuttaa erityisen vakavia kielteisiä vaikutuksia koko rahoitusjärjestelmän tai sen merkittävän osan toimintakykyyn ja reaalitalouteen rahoitusjärjestelmän haavoittuvan rakenteen takia
  - LLL 10 luku 4§ ja 6a§, VM-asetus 65/2018, CRD IV artikla 133
- Rakenteellisesti haavoittuvan luottolaitossektorin toimintakyvyn varmistaminen vakavissakin häiriötilanteissa voi puoltaa tavanomaista vahvempaa vakavaraisuutta
  - Pitkäaikaisten ja suhdannevaihteluista riippumattomien rahoitusjärjestelmää tai kokonaistaloutta uhkaavien tekijöiden muodostama riski
  - Riski uhkaa tai saattaa uhata kansallisella tasolla rahoitusjärjestelmän häiriötöntä toimintaa ja vakautta
  - Muut välineet (pl. Artiklat 458 ja 459) eivät ole riittäviä tai muuten soveltuvia
- Lisäpääomavaatimus 1–5%
  - VM:n asetuksessa määritelty 11 mittaria
  - Lisäpääomavaatimus voidaan asettaa 1-3 (>3-5) prosentin suuruisena, jos mittareiden ja kokonaisarviointin perusteella järjestelmäriski on (selvästi) suurempi kuin keskimäärin muiden EU-maiden tai muiden euroalueen maiden luottolaitoksiin kohdistuva vastaavalla tavalla arvioitu järjestelmäriski taikka jos vähintään kolmen Suomea kuvaavan mittarin perusteella järjestelmäriski on (selvästi) pitkäaikaista keskiarvoa korkeampi.

Finanssivalvonnan makrovakauspäätökset 29.6.2018

- Kaikille luottolaitoksille asetetaan järjestelmäriskipuskuri (SRB)
  - Yleisesti yhden prosentin suuruisena
  - Nordealle, OP Ryhmälle ja Kuntarahoitukselle korkeammat vaatimukset
- Suurimmille luottolaitoksille asetetaan lisävaatimukset
  - Nordea kansainvälisesti merkittävä (G-SII/B)
  - Nordea, OP Ryhmä ja Kuntarahoitus kansallisesti merkittäviä (O-SII)

	Nordea	OP Ryhmä	Kuntarahoitus	Muut luotto-laitokset	Päätös voimaan
G-SII/B	1,0%				1.1.2020
O-SII	2,0%	2,0%	0,5%		1.1.2019
Järjestelmäriskipuskuri	3,0%	2,0%	1,5%	1,0%	1.7.2019
Korkein (sitova) lisäpääomavaatimus	3,0%	2,0%	1,5%	1,0%	

Taulukossa esitetyt lisäpääomavaatimukset eivät kumuloidu (vain korkein on sitova)

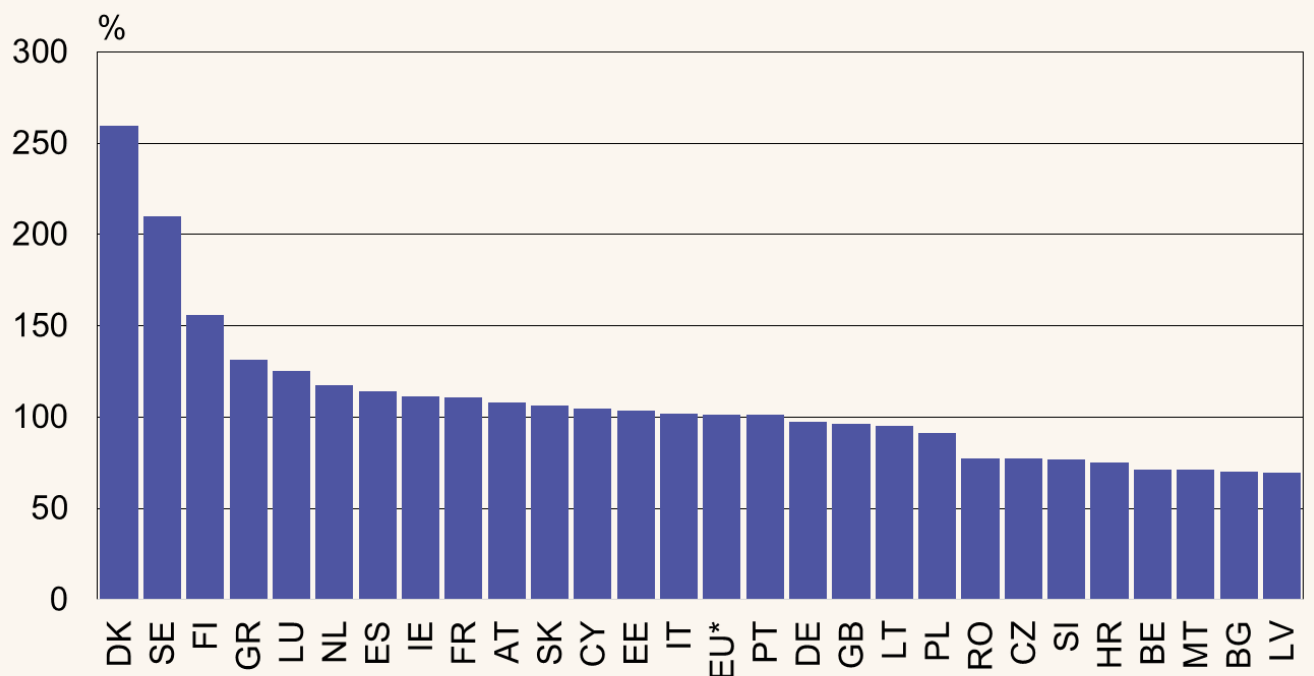
- Muuttuva lisäpääomavaatimus ja ns. lainakatto pidetään ennallaan

Miksi järjestelmäriskipuskurin asettaminen on tarpeellista?

- Pankeilla yhteisiä riskikeskittymiä (esimerkiksi asuntolainat sekä rakennus- ja kiinteistösijoitusala)
- Pankkien keskeiset asiakasryhmät velkaantuneita (etenkin kotitaloudet)
- Pankkisektori riippuvainen kansainvälisestä markkinarahoituksesta
- Pankkisektorin asema rahoituksen välittämisessä kotitalouksille ja yrityksille merkittävä
- Pankkisektori kooltaan suuri ja keskittynyt etenkin Nordean muuton jälkeen

Suomen pankkisektorilla paljon lainoja suhteessa talletuksiin – lisää riippuvuutta markkinarahoituksesta

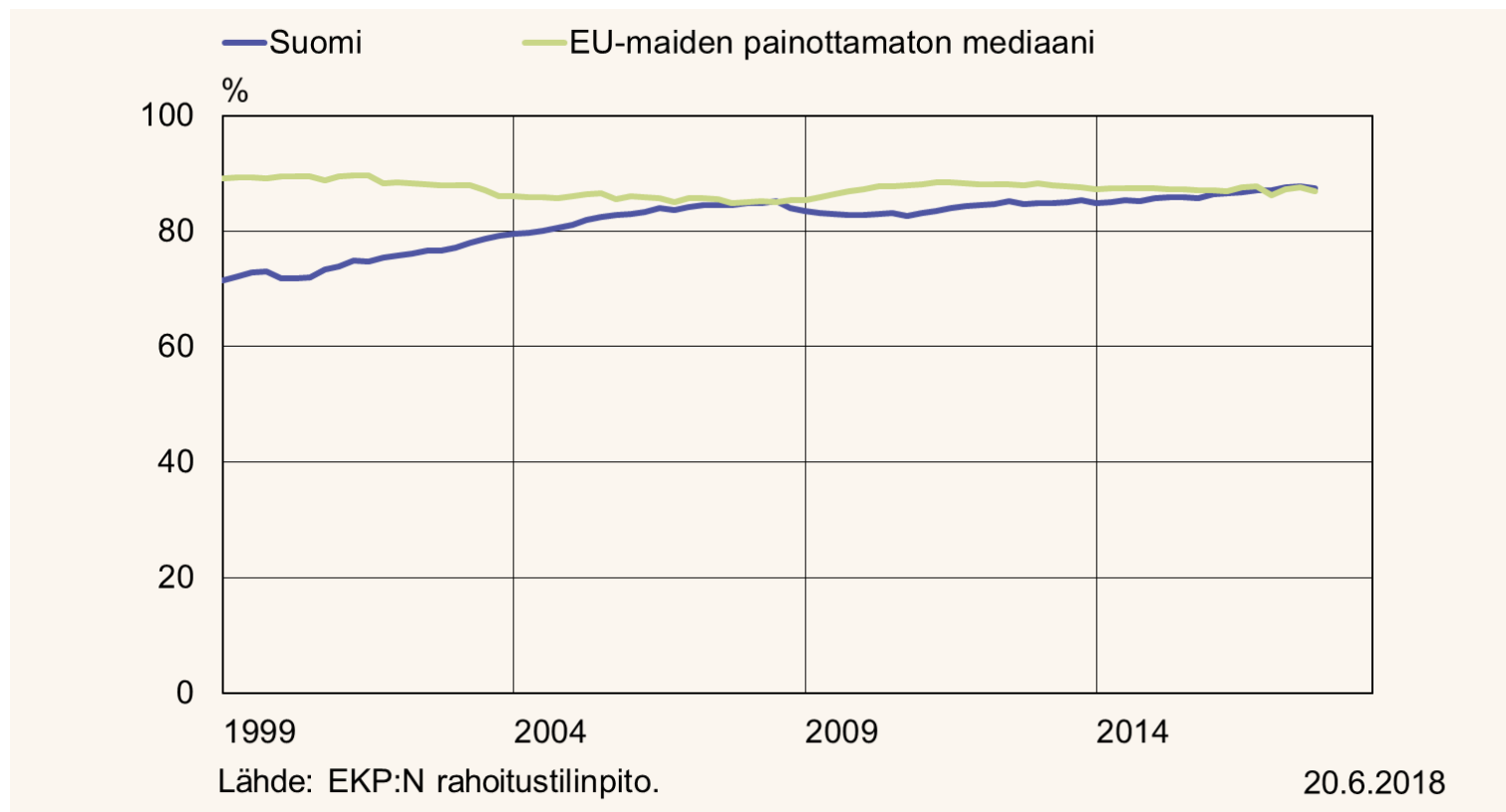

* Painottamaton mediaani.

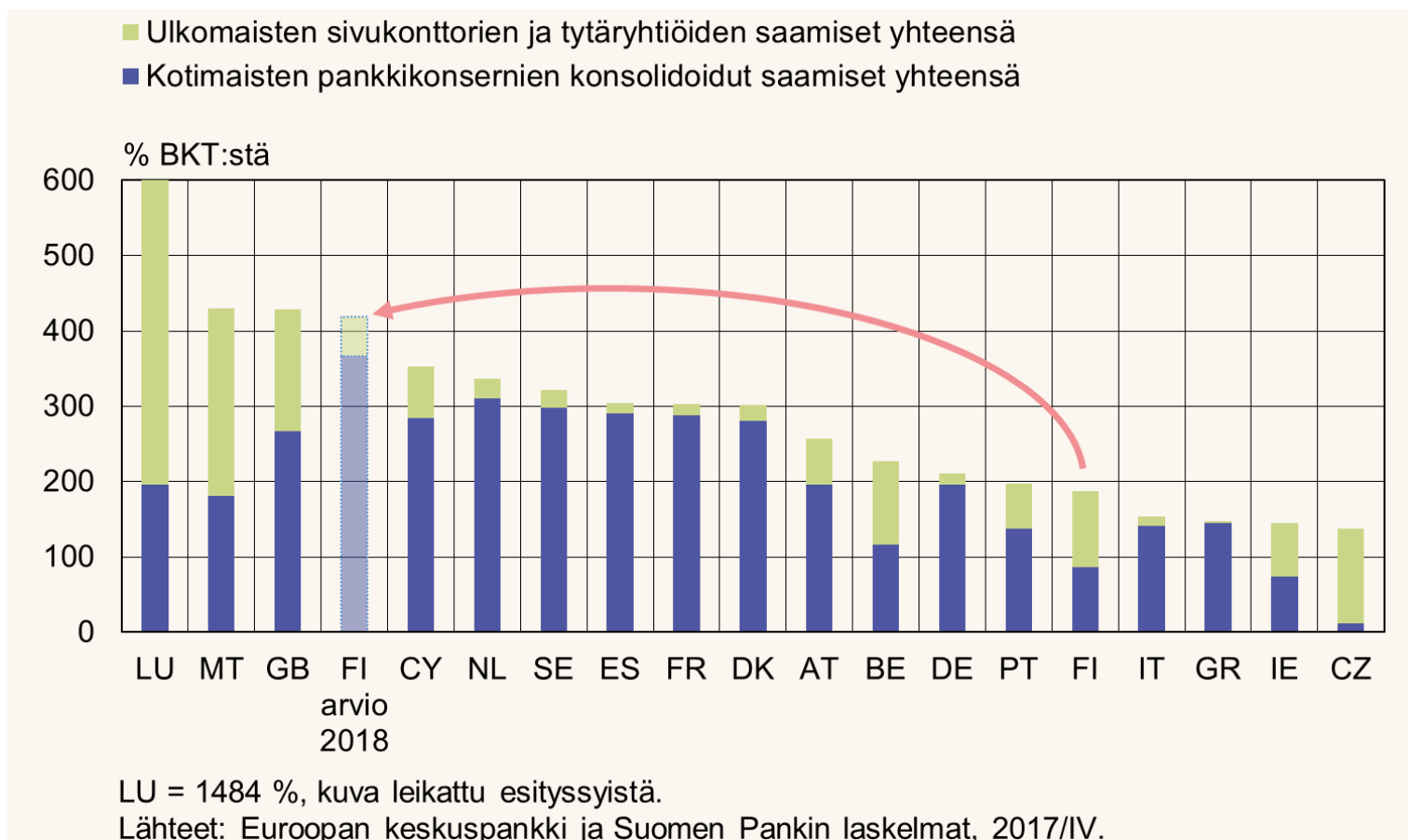
Lähde: Euroopan keskuspankki.

18.6.2018

Pankkisektorin lainojen osuus kotitalouksien ja yritysten kaikista veloista pysynyt suurena

Suomen pankkisektorin koko kasvamassa Nordean muuton myötä

Järjestelmäriskipuskuri tukee pankkisektorin toimintakykyä vaikeissakin olosuhteissa

- Järjestelmäriskipuskuri edellyttää pankeilta lisää oman ydinpääoman määrää suhteessa riskipainotettuihin saamisiin
- Puskuri vahvistaa pankkien toimintakykyä mahdollisessa ongelmatilanteessa, jossa rakenteelliset riskit aiheuttavat tai vahvistavat häiriöitä taloudessa ja siten lisäävät pankkisektorin tappioita
- Suurempi oman pääoman osuus vahvistaa pankkia ja tukee sen varainhankintaa markkinoilla

Järjestelmäriskipuskurin tavoitteena koko pankkijärjestelmän kestävyys

- Järjestelmäriskipuskurin ensisijainen tavoite on säilyttää pankkisektorin toimintakyky kokonaisuudessaan
- Järjestelmäriskipuskuri asetetaan perustuen koko järjestelmään kohdistuviin riskeihin
- Rakenteelliset riskit uhkaavat koko pankkijärjestelmän vakautta, mutta osa pankeista voi vaikuttaa riskien syntyyn muita enemmän
  - Näille pankeille voi olla perusteltua asettaa järjestelmäriskipuskuri muita korkeammalle tasolle

Järjestelmäriskipuskurin asettamisessa käytettävät riskimittarit ja niiden vertailukohteet

Riskitekijät, 7 kpl	Mittarit, 11 kpl	EU-vertailu	Suomen historia
Luottolaitossektorin riskikeskittymät luotonannossa, varainhankinnassa ja muissa keskeisissä pankkitoiminnoissa	Kotimaisille kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen osuus luottolaitossektorin kaikista yksityiselle sektorille myönnettyistä lainoista	Ylittää	Ylittää
	Luottolaitosten saamiset rakennus- ja kiinteistösjoitusalalla yrityksiltä suhteessa luottolaitosten kaikkiin saamisiin	Ylittää	Ylittää
	Luottolaitosten kotimaiset valtiolainasaamiset suhteessa luottolaitosten kaikkiin saamisiin	Ei ylitä	Ei ylitä
Kotimaisten luottolaitosten keskinäinen kytkeytyneisyys luotonannossa, maksujen välityksessä ja muissa rahoitusvakauden kannalta tärkeissä pankkitoiminnoissa	Kotimaisten luottolaitosten interbank-velkojen osuus luottolaitossektorin kaikista veloista	Ei ylitä	Ylittää
Luottolaitossektorin kytkeytyneisyys ulkomaisiin pankki- ja rahoitusjärjestelmiin, keskusvastapuoliin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin	Luottolaitossektorin rahoitusvaje	Ylittää	Ei ylitä
Luottolaitossektorin kytkeytyneisyys Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja muiden maiden rahoitusjärjestelmien riskeihin	Ulkomaisten pankkien tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden yhteenlaskettu tase suhteessa bruttokansantuotteeseen	Ylittää	Ei ylitä
Luottolaitossektorin koko ja keskittyneisyys luottolaitosten taseiden suuruudella mitattuna sekä keskittyneisyys luotonannossa ja vähittäistalutusten vastaanottamisessa	Luottolaitossektorin tase suhteessa nimelliseen bruttokansantuotteeseen	Ylittää	Ei ylitä
	Viiden suurimman luottolaitoksen yhteenlaskettujen taseiden suhde koko luottolaitossektorin yhteenlaskettuun taseeseen	Ei ylitä	Ei ylitä
Luottolaitossektorin merkitys rahoituksen välityksessä kotimaiselle yksityiselle sektorille	Kotimaisten luottolaitosten kotitalouksille ja yrityksille myöntämien lainojen suhde kotitalouksien ja yritysten kaikkiin velkoihin	Ylittää	Ylittää
Luottolaitosten suurimpien asiakasryhmien velkaantuneisuus	Kotitaloussektorin velkojen suhde kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin	Ylittää	Ylittää
	Yritysten velkaantuneisuus suhteessa bruttokansantuotteeseen	Ylittää	Ylittää

Lähde: Suomen Pankin laskelmat

Kiitos!

Kysymyksiä?

Mediapäivystysnumeromme 09 183 5030 palvelee arkisin kello 9–16

